

BS2015017690 / 15-9-2015

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Plein-Kalvermarktcomplex
Kalvermarkt 32
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon
Mr. A.G.M. Eberharter

T 070-3188464
M 06 20206253
AGM.Eberharter.01@mindef.nl

Datum **22 SEP. 2015**
Onderwerp Beslissing op Wob-verzoek

Geachte

Onze referentie
BS2015017690

Bijlage
7

Bij brief van 19 mei 2015 heeft u een informatieverzoek ingediend. U verwijst hierbij naar de Wet openbaarheid van bestuur (hierna Wob).

Bij beantwoording datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Uw verzoek heeft betrekking op de VN missie MINUSMA in Mali waaraan Nederland bijdraagt. In uw informatieverzoek heeft u de navolgende vragen geformuleerd:

1. Documenten over de omgang met gevangenen en de methoden van verhoren, inclusief richtlijnen voor het behandelen van gedetineerden.
2. Documenten over de inzet van de Apache gevechtshelikopters, onder meer bij het incident bij het noordelijke Tabankort in januari 2015.
3. Documenten over alle contacten waarbij geweld is gebruikt, inclusief After Action Reports (AAR).
4. Documenten over het functioneren van de inlichtingeneenheid ASIFU.
5. Documenten over ex gratia betalingen, dan wel andere gedane financiële uitkeringen.

Op 3 juni jl. heeft een gesprek plaatsgevonden tussen u en een collega en vertegenwoordigers van Defensie, meer specifiek een militair van het Defensie Operatiecentrum, een jurist van de Directie Juridische Zaken en de Wob functionarissen. In dat gesprek heeft Defensie het ASIFU concept nader uiteengezet, informatie gedeeld over de 2 gewapende incidenten die hebben plaatsgevonden en u geïnformeerd over de VN richtlijnen ter zake van de missie en de omgang met gevangenen.

Van uw kant stelde u een aantal additionele vragen die te maken hadden met de Franse missie en de aanloop naar de deelname in MINUSMA. Daarvan heeft Defensie aangegeven dat die informatie niet bij Defensie berust maar veeleer behoort tot het terrein van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

In het navolgende beantwoord ik de door u gestelde vragen waarbij ik de volgorde van uw verzoek aanhoud.

Ten aanzien van (1) omgang met gevangenen;

Bestuursstaf
Directie Communicatie

De Verenigde Naties (VN) proberen de veiligheid en stabiliteit in Mali te herstellen. Dit gebeurt met de Multidimensional Integrated Stabilisation Mission in Mali (Minusma).

Nederland levert sinds april 2014 een bijdrage aan deze VN-missie. Het gaat om zo'n 450 man, 4 Apache-gevechtshelikopters en 3 Chinook-transporthelikopters. De missie loopt tot eind 2016.

Datum
22 SEP. 2015
Onze referentie
BS2015017690

MIMUSMA is derhalve een missie die valt onder het bereik van de VN. Dat heeft consequenties voor documenten die zijn opgesteld door de VN. Immers, ingevolge artikel II, § 4, van het Verdrag van 13 februari 1946 nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties (hierna: het VN-Immunitatenverdrag) zullen het archief van de VN en in het algemeen alle stukken, die aan hen behoren of die zij onder zich hebben, onschendbaar zijn, waar deze zich ook bevinden. Dat betekent dat het lidstaten niet vrij staat VN documenten openbaar te maken.

Kaders en richtlijnen ter zake van de omgang van gevangenen worden gevormd en zijn vastgelegd in VN documenten. Hierbij zijn met name van belang Resolutie 2100 2013 – die openbaar is – en de Interim Standard Operating Procedures (SOP) 'Detention in United Nations Peace Operations'. Van dit laatste document heeft de VN het voorblad openbaar gemaakt. In eerdergenoemd gesprek is dit voorblad u overhandigd. Vanwege het feit dat de VN een eigen openbaarmakingsregime heeft, kan ik u de verdere inhoud van de SOP niet verstrekken. Overigens heeft Nederland in het kader van de deelname aan MINUSMA geen specifiek Nederlands detentiebeleid.

Indien MINUSMA personen gevangen neemt, worden die overgedragen aan de Malinese autoriteiten in Bamako. Verdere monitoring geschiedt vervolgens door de UN Human Rights Division – die om die reden dan ook onmiddellijk dienen te worden verwittigd. In het document 'Arrangement to the Agreement between the United Nations and the Government of the Republic of Mali regarding the treatment of persons arrested by personnel of the Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA) and handed over to the Government of the Republic of Mali' zijn bepalingen opgenomen aangaande de behandeling van gevangenen door de Malinese autoriteiten. Aangezien het een VN document betreft kan ik u dit niet ter beschikking stellen.

Tot op heden heeft Nederland geen gevangenen gemaakt in het kader van de deelname aan MINUSMA. Wel is Nederlands transport als onderdeel van MINUSMA ingezet voor het vervoer en de overdracht van gevangenen naar Bamako.

Ten aanzien van (2) (3) inzet apaches en geweldsincidenten;

In eerdergenoemd gesprek is aangegeven dat Nederlandse militairen betrokken zijn geraakt bij twee gewapende incidenten. De omstandigheden waaronder deze incidenten plaatsvonden zijn u verteld. Van deze incidenten wordt in het operatiegebied verslag gedaan in een 'Troops in contact' rapportage en/of een After Action Report (AAR). Dergelijke rapportages die korte tijd na het incident zijn opgesteld bevatten gedetailleerde operationele informatie alsook de

appreciatie van de commandant. Deze documenten vallen onder het openbaarmakingsregime van de VN en kunnen reeds op die grond niet worden verstrekt. Ook onder de Wob verstrekt Defensie dergelijke rapportages niet vanwege de daarin vervatte gedetailleerde operationele informatie en de persoonlijke appreciatie van de commandant. Artikel 10, eerste lid, onder b, van de Wob (veiligheid van de Staat) en artikel 10, tweede lid onder a, van de Wob (betrekkingen met andere staten) verzetten zich daartegen. Overigens worden deze rapportages via de Koninklijke Marechaussee ter kennis gebracht van het Openbaar Ministerie in Nederland dat aldus het handelen toetst.

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Datum
22 SEP. 2015
Onze referentie
BS2015017690

De informatie uit het operatiegebied wordt echter ten behoeve van de Commandant der Strijdkrachten neergelegd in een managementdocument, het Intern Memorandum (IM). Dit document kent een abstracter karakter dan de eerder genoemde rapportages. De passages in de IM's die betrekking hebben op beide incidenten besluit ik openbaar te maken (bijlage 1).

Ten aanzien van (4) ASIFU;

Het commando van de 'All Sources Information Fusion Unit' (ASIFU) bevindt zich op het hoofdkwartier (HQ) van MINUSMA te Bamako. Hier stuurt ASIFU de inlichtingenoperatie aan, coördineert de informatiestromen en analyseert en integreert de verzamelde informatie tot inlichtingen.

In het gesprek heeft Defensie aangegeven dat geen informatie verstrekt kan worden over het daadwerkelijk operationeel functioneren van de ASIFU eenheid ter plekke. Zoals toen is uiteengezet is, kan geen inzicht verleend worden in de wijze waarop informatie wordt getransformeerd in inlichtingen. Over het ASIFU concept zelf is daarentegen reeds informatie openbaar gemaakt. Zo treft u bijvoorbeeld op www.defensie.nl 16 documenten aan wanneer u ASIFU als zoekterm invult.

Ten aanzien van Ex gratia betalingen;

De VN heeft een voorziening voor ex gratia betalingen en de vergoeding van schade, neergelegd in het document 'Financial Regulations and Rules of the United Nations'. Evenals in het voorgaande reeds weergegeven, kent de VN een eigen openbaarmakingsregime en staat het mij derhalve niet vrij dit document te verstrekken.

In de praktijk kan het zo zijn dat een aanvraag op grond van deze voorziening voor betrokkenen een zeer gecompliceerd en langdurig proces betekent. Om die reden heeft de Nederlandse controller ter plekke de beschikking over handgeld om onvoorziene uitgaven te kunnen doen, waaronder geringe schades die zijn veroorzaakt. Navraag heeft geleerd dat tot heden 1 kip is aangereden en overleden. Als compensatie heeft de eigenaar ingestemd met een betaling van het equivalent van 5 euro. Documenten zijn hierover verder niet aangetroffen.

U heeft tevens informatie gevraagd over de samenwerking tussen MINUSMA en de Franse operatie Barkhane. Hierover zijn geen documenten aangetroffen die Defensie heeft opgesteld. Wel is tijdens het onderzoek gebleken dat de VN driemaandelijks de Franse rapportage aan de VN over de samenwerking tussen

MINUSMA en Barkhane verspreidt. Deze is toegankelijk via internet. De laatste rapportage treft u gevoegd aan (bijlage 2).

Bestuursstaf
Directie Communicatie

In het kader van de behandeling van uw Wob verzoek is u een inventarislijst met documenten over MINUSMA toegestuurd. U heeft aangegeven interesse te hebben in 31 documenten. Gevoegd treft u de inventarislijst aan met de genummerde documenten (bijlage 3). Hieronder geef ik per document weer of het document verstrekt kan worden of niet.

Datum
22 SEP. 2015
Onze referentie
BS2015017690

Document 1, 3, 5, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 26, 27 en 31 zijn afkomstig van de MIVD. Op documenten van de MIVD is de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (WIV) van toepassing en niet de Wob. Deze documenten vallen derhalve buiten de werking van de Wob.

Document 2 beschrijft tot in detail de lokale operatie procedure ten behoeve van de aanwending van het onbemande vliegtuigje met camera, de Scan Eagle, in Mali. Deze informatie maakt de inzet van het Scan Eagle systeem kwetsbaar indien deze informatie in handen geraakt van kwaadwillenden. Om die reden verzet het belang van de veiligheid van de Staat (artikel 10, eerste lid, onder b, van de Wob) zich tegen openbaarmaking van dit document.

Document 4, 11, 20, 29 en 30 betreffen interstatelijke correspondentie tussen Nederland en andere landen. In dit geval Finland, Denemarken, Zweden, Frankrijk en Ierland. Deze correspondentie gaat o.a. over positionering van de landen, samenwerking en eventuele afspraken daaromtrent met betrekking tot MINUSMA. Openbaarmaking van deze documenten kan de betrekkingen tussen staten schaden, hetgeen niet gewenst is. Om die reden ben ik van oordeel dat artikel 10, tweede lid, onder a, van de Wob van toepassing is waardoor dit document niet kan worden verstrekt.

Document 7 is kennelijk niet gevoegd in het systeem en daardoor niet aangetroffen.

Document 13 is een rapportage van de militair attache in Mali. Het document is opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevat uitsluitend de persoonlijke kwalificaties, inschattingen en appreciaties van deze functionaris. Om die reden ben ik van oordeel dat artikel 11, eerste lid, van de Wob van toepassing is waardoor dit document niet kan worden verstrekt.

Document 23 en 24 zijn gereedmeldingsrapportages van de Commandant der Landstrijdkrachten aan de Commandant der Strijdkrachten van specifieke eenheden voor de Nederlandse bijdrage aan MINUSMA. In deze rapportages staan kort, zeer gedetailleerd bijzonderheden ten aanzien van de formering en gereedstelling gemeld. Die gegevens maken inzichtelijk wat de consequenties zijn van de gereedstelling van deze eenheden voor de Nederlandse bijdrage aan MINUSMA en bieden als dus inzicht in de slagkracht van de Nederlandse krijgsmacht. Ik ben van oordeel dat deze rapportages daarom niet openbaar gemaakt kunnen worden. Daartoe beroep ik mij op artikel 10, eerste lid, onder b, van de Wob (veiligheid van de staat). Uit vorengenoemde informatie zouden kwaadwillenden voordeel kunnen trekken waardoor risico en gevaar voor Nederlandse militairen en materieel zouden toenemen. Dat acht ik zeer ongewenst.

Document 25 is afkomstig van de Raad van de Europese Unie en valt daarmee onder het openbaarmakingsregime van de EU waardoor ik dit document niet onder de Wob kan verstrekken.

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Document 28 is een brief met informatiemateriaal van een bedrijf gespecialiseerd in zonnepanelen dat het Ministerie van Defensie heeft ontvangen. In de brief wordt gerefereerd aan de missie in Mali, vandaar dat het abusievelijk op de inventarislijst is komen te staan. Deze brief valt buiten de reikwijdte van uw verzoek.

Datum
22 SEP. 2015
Onze referentie
BS2015017690

De documenten 6, 12, 16, 19, [REDACTED] maak ik hierbij openbaar. U treft deze gevoegd aan (bijlage 4-7). Wel zijn in voorkomend geval persoonsgegevens verwijderd met een beroep op artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob (eerbiedigen persoonlijke levenssfeer). Ik ben van oordeel dat in die gevallen het belang van privacy – van de bewuste personen – dient te prevaleren boven het belang van openbaarmaking. Ik heb daarbij betrokken dat de namen van deze personen geen waarde toevoegen aan de informatie die u zoekt.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister van Defensie
voor deze,
De secretaris-generaal,

[REDACTED]
Drs. E.S.M. Akerboom

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de Minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan DienstenCentrum Juridische Dienstverlening, Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.